

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

VI. Η περίοδος από το 1949 έως το 1974

Από την Εμφυλιακή Καταστροφή στην Πτώση της Δικτατορίας

Εισαγωγή

Η περίοδος από το τέλος του Εμφυλίου Πολέμου (1949) έως την πτώση της δικτατορίας των Συνταγματαρχών (1974) αποτελεί μία μακρά και σύνθετη ιστορική εποχή, κατά την οποία η Ελλάδα προσπάθησε να επουλώσει τα τραύματά της, να εκσυγχρονιστεί, αλλά και να αντιμετωπίσει πολιτικές εντάσεις, κοινωνικούς αποκλεισμούς και αντιδημοκρατικές εκτροπές.

Από το **παρατηρητήριο του Ψυχρού Πολέμου** μέχρι τη **στρατιωτική χούντα**, η χώρα διέγραψε μία δύσκολη πορεία που κατέληξε τελικά στη **μεταπολιτευτική Δημοκρατία**.

Η Ελλάδα μετά τον Εμφύλιο (1949–1952)

Ο Εμφύλιος Πόλεμος έληξε το 1949 με τη νίκη του κυβερνητικού στρατού. Η χώρα ήταν **κατεστραμμένη**:

- Χιλιάδες νεκροί και τραυματίες,
- Πολλοί πρόσφυγες, κυρίως από τα χωριά της Βόρειας Ελλάδας,
- Οικονομία σε πλήρη παρακμή.

 Η κυβέρνηση ξεκίνησε μια προσπάθεια **ανασυγκρότησης**, κυρίως με **οικονομική και στρατιωτική βοήθεια από τις ΗΠΑ**, μέσω του **Δόγματος Τρούμαν** και του **Σχεδίου Μάρσαλ**.

♦ Όμως, ο διχασμός δεν τελείωσε:
Οι κομμουνιστές τέθηκαν εκτός νόμου, πολλοί βρέθηκαν στην εξορία ή φυλακίστηκαν, και το κράτος οικοδομήθηκε με **αντικομμουνιστική λογική**.

Η Μεταπολεμική Ανάπτυξη και ο Ψυχρός Πόλεμος (1950s–1960s)

Η δεκαετία του '50 σηματοδοτεί την έναρξη μιας περιόδου **οικονομικής ανάπτυξης** αλλά και **πολιτικής αστάθειας**.

Οικονομία:

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Ανάπτυξη με επίκεντρο την ανοικοδόμηση, τις υποδομές και τη βιομηχανία.
- Τα πρώτα μεταναστευτικά ρεύματα προς τη Γερμανία, την Αμερική, την Αυστραλία.
- Ανάδειξη μεσαίας τάξης, αλλά και αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες.

Πολιτική σκηνή:

- Συνεχείς εκλογές και κυβερνητικές αλλαγές.
- Ενίσχυση της **δεξιάς παράταξης** υπό τον **Κωνσταντίνο Καραμανλή** (ΕΡΕ).
- Η Αριστερά παρέμενε στο περιθώριο, αν και το κόμμα της ΕΔΑ συγκέντρωνε σημαντικό ποσοστό.

Η Δολοφονία Λαμπράκη και η Κρίση της Δημοκρατίας

Το 1963, η δολοφονία του βουλευτή **Γρηγόρη Λαμπράκη** από παρακρατικούς μηχανισμούς, συγκλόνισε τη χώρα.

- Αποκάλυψε τη **σύνδεση του παρακράτους με κρατικούς μηχανισμούς**.
- Έφερε στο προσκήνιο τη **διαφθορά**, την **καταστολή** και τη **διάβρωση της Δημοκρατίας**.

Το γεγονός αυτό έγινε καταλύτης για την άνοδο της **Ένωσης Κέντρου** με ηγέτη τον **Γεώργιο Παπανδρέου**, ο οποίος υποσχόταν “Αλλαγή”.

Τα Ιουλιανά και η Πορεία προς τη Χούντα

Το καλοκαίρι του **1965**, ο βασιλιάς **Κωνσταντίνος Β΄** συγκρούστηκε με τον εκλεγμένο πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου.

Η απόφαση του βασιλιά να τον παύσει προκάλεσε πολιτική κρίση.

Τα γεγονότα αυτά, γνωστά ως **Ιουλιανά**, άνοιξαν τον δρόμο για την αποσταθεροποίηση του πολιτεύματος.

Οι διαδηλώσεις, οι απεργίες, η αστυνομική βία και η έλλειψη σταθερότητας οδήγησαν την κοινή γνώμη σε σύγχυση και φόβο.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

Η Δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967–1974)

21 Απριλίου 1967: Ομάδα Συνταγματαρχών υπό τον Γεώργιο Παπαδόπουλο καταλαμβάνει την εξουσία με πραξικόπημα, λίγες ημέρες πριν τις προγραμματισμένες εκλογές.

Η Χούντα επέβαλε:

- Στρατιωτικό νόμο,
- Κατάργηση κομμάτων,
- Συλλήψεις, βασανιστήρια και εξορίες,
- Ακραία λογοκρισία,
- Εθνικιστική και αντιδημοκρατική προπαγάνδα.

Η περίοδος χαρακτηρίστηκε από **εσωτερική καταστολή** αλλά και προσπάθεια εκσυγχρονισμού μέσω μεγάλων δημοσίων έργων.

Η Πτώση της Δικτατορίας – Κύπρος και Μεταπολίτευση

Τον **Ιούλιο του 1974**, το καθεστώς της Χούντας οργάνωσε **πραξικόπημα στην Κύπρο** με στόχο την ένωση (ένωση = ένωση Κύπρου με Ελλάδα).

Ακολούθησε **τουρκική εισβολή** και **κατοχή του 37% της Κύπρου**, γεγονός που **απονομιμοποίησε τη Χούντα**.

Ο Παπαδόπουλος είχε ήδη ανατραπεί από σκληροπυρηνικούς αξιωματικούς (Ιωαννίδης), αλλά το φιάσκο της Κύπρου κατέρριψε οριστικά τη δικτατορία.

24 Ιουλίου 1974: Ο **Κωνσταντίνος Καραμανλής** επιστρέφει από το Παρίσι και αναλαμβάνει την κυβέρνηση.

Ξεκινά έτσι η **Μεταπολίτευση** – η πορεία προς την αποκατάσταση της Δημοκρατίας.

Συμπεράσματα

Η περίοδος 1949–1974 ήταν γεμάτη **αντιφάσεις**:

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Από τη μια, **ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός**.
- Από την άλλη, **πολιτική βία, καταστολή, και δημοκρατικές εκτροπές**.

Η Ελλάδα βίωσε:

- Ανάκαμψη αλλά και προσφυγιά,
- Αντιπαράθεσεις αλλά και σιωπές,
- Σταθερότητα σε κάποιες στιγμές, αλλά και αυταρχισμό.

Η λήξη της Χούντας και η αρχή της Μεταπολίτευσης αποτέλεσαν **μια νέα αρχή για την ελληνική Δημοκρατία**.